

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne Š., bytom S., zastúpenej advokátskou kanceláriou H., s.r.o., so sídlom v B., proti žalovanej S., za ktorú konajú M., Ž., M., P., M., K., M., M., o náhradu škody, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp.zn. 8 C 57/2010, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 22. decembra 2011 sp.zn. 3 Co 463/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I rozsudkom zo 16. novembra 2010 č.k. 8 C 57/2010-48 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala zaplattenia sumy 9 958,16 Eur titulom náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom štátu podľa zákona č. 58/1969 Zb. Trovy konania žalovanej nepriznal. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žalobkyňa zmluvou o pôžičke vložila do nebankového subjektu B., s.r.o. (ďalej len „nebankový subjekt“) sumu 300 000,- Sk. Nebankový subjekt jej vložené peňažné prostriedky za dohodnutých podmienok nevrátil. Na nebankový subjekt je vyhlásený konkurz, ktorý nie je skončený, žalobkyňa si v konkurznom konaní svoju pohľadávku voči nebankovému subjektu uplatnila. Prvostupňový súd poukázal na to, že žalovaná pri výkone štátneho dozoru v rámci svojej kompetencie mohla zakázať neoprávnenej osobe vykonávať činnosť, ktorú podľa osobitného zákona môžu vykonávať iba investičné spoločnosti alebo investičné fondy, čo znamená, že by nemuselo ísť o zhromažďovanie peňažných prostriedkov spôsobmi ustanovenými zákonom o investičných spoločnostiach

a investičných fondoch, teda predajom podielových listov, upisovaním alebo vydávaním akcií. O takýto spôsob činnosti zo strany dlžníka v zmysle predložených zmlúv nešlo. Inú činnosť, tzv. uzatváranie zmlúv o pôžičke, resp o tichom spoločenstve nebolo v právomoci žalovanej zakázať. Ústava garantuje fyzickým osobám a právnickým osobám široké možnosti pôsobnosti, keď im umožňuje konať všetko, čo nie je zákonom zakázané a nemožno ich nútiť, aby konali niečo, čo im zákon neukladá. V zmysle týchto ustanovení mohli obchodné spoločnosti vystupovať do právnych vzťahov s občanmi uzatváraním zmlúv o pôžičke, či tichom spoločenstve. V súlade s princípom zmluvnej autonómie a rovnakého postavenia účastníkov právnych vzťahov žalobkyňa dobrovoľne vstúpila do záväzkového vzťahu s obchodnou spoločnosťou a na základe individuálneho a slobodného rozhodnutia prevzala na seba práva a povinnosti v snahe čo najlepšie realizovať svoje záujmy a potreby v podmienkach trhového hospodárstva, voľnej súťaže a konkurencie. Pre štát platí, že sa má zásadne zdržať zásahov do súkromnoprávnej oblasti, t.j. do súkromného rozhodovania fyzických a právnických osôb. Zo skutkových okolností prípadu mal prvostupňový súd za to, že bola to práve samotná žalobkyňa, ktorá svojou hrubou neobalnosťou zanedbala prevenčnú povinnosť uloženú zákonom a preto musí následky s tým spojené znášať sama. Mohla sa totiž pred uzatvorením zmluvy presvedčiť napr. na základe výpisu z obchodného registra, že obchodná spoločnosť, s ktorou vstúpila do záväzkového vzťahu nie je investičnou spoločnosťou ani fondom, keďže nemala formu akciovej spoločnosti, dodatok k označeniu obchodného mena, ani zákonom predpísané základné imanie a ani v predmete podnikania prijímanie vkladov či poskytovanie úverov a na základe predložených podkladov mohla poznať, že sa nejedná o dovolenú činnosť kolektívneho investovania predajom podielových listov, či formou akcií. Mohla postupovať s primeranou dávkou opatrnosti, ktorú možno od nej spravodlivo požadovať a zvážiť možnú mieru rizika. V konaní nebolo preukázané, že by zo strany štátneho orgánu nebol dodržaný správny úradný postup.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 22. decembra 2011 sp.zn. 3 Co 463/2011 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. S poukazom na ustanovenia § 657 a § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka zhodne so súdom prvého stupňa dospel k záveru, že žaloba je bezdôvodná, nakoľko nie je daná zodpovednosť žalovanej v zastúpení jednotlivých ministerstiev za škodu, ktorá žalobkyni vznikla tým, že obchodná spoločnosť nesplnila svoj záväzok vyplývajúci zo zmlúv o pôžičke. V konaní nebol preukázaný nesprávny úradný postup žalovanej, ako jedna z podmienok vzniku zodpovednosti za škodu podľa ustanovenia § 18 zákon č. 58/1969 Zb. V súvislosti s uzatváraním zmlúv žalovaná

v zastúpení jednotlivých ministerstiev nevykonávala žiadnu činnosť spojenú s výkonom jej právomoci a nemohla teda porušiť žiadne pravidlá ustanovené právnymi normami pre jej konanie, resp. nemohla porušiť poriadok vyplývajúci z povahy, funkcie alebo cieľov jej činnosti. Súd prvého stupňa správne konšatoval, že žalobkyňa uzatvorením zmlúv o pôžičke vstúpila do záväzkového právneho vzťahu s právnickou osobou. Vzájomné práva a povinnosti zmluvných strán sa riadia uvedenými zmluvami a ustanoveniami Občianskeho, prípadne Obchodného zákonníka. Žalobkyňa v konaní nepreukázala, v čom mala spočívať zodpovednosť štátu pokiaľ ide o rozhodnutie orgánu štátu alebo nesprávny úradný postup. Taktiež nepreukázala, že by jej vznikla škoda a v akej výške. Obchodný register je verejná listina, zákony sú taktiež dostupné každému občanovi. Žalobkyňa preto skôr, ako sa rozhodla vytvoriť zmluvný vzťah so spoločnosťami, mala možnosť sa oboznámiť s predmetom činnosti spoločností. Zmluva, ktorú žalobkyňa uzavrela s nebankovým subjektom, podľa obsahu spĺňa predpoklady § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Žalobkyňa nenamietala ani jednu zo zložiek právneho úkonu, ako aj nenamietala neplatnosť podľa § 39 Občianskeho zákonníka. V prípade zmlúv o pôžičke ide o právne vzťahy, do ktorých štát v zmysle ústavy nemá právo zasahovať. V prípade preukázania neplatnosti právnych úkonov, prípadne ich simulácie je daná zodpovednosť podľa platných právnych predpisov len na samotných účastníkov zmlúv. Dôkazy, ktorých vykonania sa žalobkyňa v podanom odvolaní domáhala považoval odvolací súd z týchto dôvodov za nadbytočné, ktoré nie sú potrebné pre rozhodnutie v merite veci. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224, § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p. tak, že ich náhradu úspešnej žalovanej v zastúpení jednotlivých ministerstiev nepriznal, nakoľko si ich neuplatnila.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa, navrhla ho zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie z dôvodu uvedeného v § 237 písm. f/ O.s.p. Odvolaciemu súdu vytkla, že pristúpil k rozhodnutiu o jej odvolaní arbitrárne a formalisticky. Poukázala na to, že sudy oboch stupňov pri posudzovaní rozsahu povinností „odporcov“ vo vzťahu k činnosti nebankových subjektov podľa zákona o investičných spoločnostiach, zákona o kolektívnom investovaní, a zákona o bankách, upriamili pozornosť na formálnu stránku vymedzenia pôsobnosti daných zákonov a zmluvnú formu, a povahu právnych vzťahov nebankových subjektov so svojimi klientmi. Formalisticky sa riadili len literou zákona bez toho, aby vyhodnotili jeho cieľ a účel v kontexte relevantných ústavných princípov a obsahu, a rozsahu činnosti nebankových subjektov. Pokiaľ sudy prišli k záveru, že extenzívny výklad relevantných zákonných povinností „odporcov“ nie je možný,

tento záver nepodložili žiadnym praktickým ani právnym zdôvodnením. Je preto nepreskúmateľný, a z toho dôvodu právne nespôsobilý. Súdny oboch inšancií účelovo zužujú pohľad na fungovanie nebankových subjektov výlučne na vzťah jedného klienta, v závislosti od typu zmluvy či už požičiavateľ, tichý spoločník či člen družstva, voči jednému subjektu – nebankovému subjektu, kde správne používajú argumentáciu o neprípustnosti zasahovania štátu do súkromnoprávných vzťahov. Podľa názoru žalobkyne však súdy účelovo prehliadajú skutočnosť, že v uvedenom prípade nešlo o jednotlivé samostatné právne akty, ale hromadné investovanie veľkého množstva súkromných subjektov. Zúžené vnímanie rozsahu kauzy na jednotlivcov vyústilo k odmietnutiu vykonania takých dôležitých navrhovaných dôkazov zo strany žalobkyne, najmä tých dôkazov, ktoré ležia mimo sféry dosahu žalobkyne, a bez vyžiadania súdom ich nie je možné dosiahnuť. Skutočnosť, že v konaní sa žalobkyni závažným spôsobom odňala možnosť konania pred súdom, potvrdzujú aj rozhodnutia ústavného súdu, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie základného práva na súdnu ochranu alebo práv na spravodlivý proces z dôvodu: absencie dostatočného odôvodnenia, absencie dôvodov na rozhodnutie vydané v preskúmanom konaní, arbitrárnosti rozhodnutí, formalistického prístupu pri rozhodovaní, nepreskúmateľnosti rozhodnutí v dôsledku procesných pochybení, prekročenia ústavných limitov pre akceptovateľné rozdielne názory na právne posúdenie vecí. V tejto súvislosti v závere dovolania žalobcovia citovali viaceré rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky.

K dovolaniu žalobkyne sa vyjadrili iba M. a M., pričom obe uvedené ministerstvá navrhli dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) prejednal dovolanie bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmajúc najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O. s. p.) alebo

rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu alebo ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a ods. 4 (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Nakoľko v prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa (pričom nejde ani o jeden z potvrdzujúcich rozsudkov uvedených v § 238 ods. 3 O.s.p.), je nepochybné, že prípustnosť dovolania žalobkyne z § 238 ods. 1 až ods. 3 O.s.p. nemožno vyvodiť.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O. s. p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných vád uvedených v § 237 O.s.p., dovolací súd sa ďalej zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 písm. a/ až písm. g/ O.s.p. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné. Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p., ale nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Dovolací súd však nezistil existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v § 237 O.s.p. Nezistil ani podmienky prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., na ktoré poukazovala dovolateľka.

Podľa § 237 písm. f/ O.s.p., dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odnímajú tie jeho procesné práva, ktoré mu zákon priznáva. O vadu konania, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými

právnymi normami, a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. Takáto vada konania znamená porušenie základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý súdny proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Žalobkyňa namietala, že konanie je postihnuté vadou tejto povahy z dôvodu absencie dostatočného a presvedčivého odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu v dôsledku nezaoberania sa jej námietkami prezentovanými pred súdom prvého stupňa ako aj v podanom odvolaní. Rozhodnutie odvolacieho súdu je tak arbitrárne, formalistické, nepreskúmateľné.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p., v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre zákonného rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O.s.p.), pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné (zásadné) otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach. Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorého súčasťou je aj právo na súdne konanie spĺňajúce garancie spravodlivosti, a toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) – porovnaj napr. rozsudok vo veci Garcia Ruiz proti Španielsku z 21. januára 1999, sťažnosť č. 30544/96, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1999-I tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie

rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III, rozsudok Higinosova a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I). Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil, že „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu“ a že „takéto odôvodnenie musí obsahovať aj rozsudok opravného (odvolacieho) súdu“ (pozri uznesenie z 03. júla 2003 sp. zn. IV. ÚS 115/03).

V prejednávanej veci sa odvolací súd stotožnil so skutkovými aj právnymi závermi prvostupňového súdu, rozhodnutie súdu prvého stupňa považoval za vecne správne, pričom na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplnil ďalšie dôvody. Za tejto situácie, pri zohľadnení skutočností vyplývajúcej z obsahu spisu, a to, že odvolanie žalobkyne proti prvostupňovému rozsudku je obsahovo argumentačne v zásade totožné so samotnou žalobou, odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, podľa názoru dovolacieho súdu, spĺňa podmienky kladené na odôvodnenie rozsudku stanovené v citovanom ustanovení § 157 ods. 2 O.s.p., keď je z neho zrejmé, čoho sa žalobkyňa domáhala, ako a z akých dôvodov prvostupňový súd žalobu zamietol, čím žalobkyňa argumentovala v podanom odvolaní, ktoré skutočnosti považoval za preukázané, a akými úvahami sa pri hodnotení riadil, aj prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil.

Pokiaľ sa žalobkyňa nestotožňuje s právnymi závermi oboch súdov nižších stupňov a vytýka im, že pri posudzovaní rozsahu povinností žalovanej, konkrétne teda povinností jednotlivých, žalobkyňu označených rezortných ministerstiev konajúcich za štát vo vzťahu k činnosti nebankových subjektov, formalisticky sa riadili len literou zákona, dovolací súd poukazuje na to, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/2004).

Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnutie v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/2004).

Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/1997), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/1997, II. ÚS 251/2003).

Vyššie v odôvodnení tohto rozhodnutia uvedené tvrdenia dovolateľky, o ktoré opiera prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. sú vo svojej podstate námietkou, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). V tejto súvislosti treba uviesť, že Občiansky súdny poriadok síce považuje nesprávne právne posúdenie za prípustný dovolací dôvod (ktorý možno uplatniť vtedy, ak je dovolanie prípustné), avšak samotné nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Dovolanie je v ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu; pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmvaniu, a preto ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia.

Vzhľadom na to, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesnej vady konania tvrdenej dovolateľkou, nevyšli najavo ani iné vady uvedené v § 237 O.s.p. a prípustnosť dovolania nevyplýva z § 238 O.s.p., najvyšší súd odmietol procesne neprípustné dovolanie žalobkyne podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p. s tým, že úspešná žalovaná nepodalala návrh na ich priznanie.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. marca 2014

JUDr. Ľubor Š e b o , v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Alena Augustiňáková